

HALLINTOVALIOKUNNAN LAUSUNTO 29/2007 vp

Valtioneuvoston selvitys komission suosituksesta valtuuttaa puheenjohtaja aloittamaan komission avustamana neuvottelut Australian kanssa tehtävästä sopimuksesta matkustajarekistereihin (PNR) sisältyvien tietojen käytöstä terrorismin ja siihen liittyvän kansainvälisen rikollisuuden sekä järjestäytyneen rikollisuuden ehkäisemisessä ja torjunnassa

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Suuri valiokunta on 9 päivänä marraskuuta 2007 lähettänyt valtioneuvoston selvityksen komission suosituksesta valtuuttaa puheenjohtaja aloittamaan komission avustamana neuvottelut Australian kanssa tehtävästä sopimuksesta matkustajarekistereihin (PNR) sisältyvien tietojen käytöstä terrorismin ja siihen liittyvän kansainvälisen rikollisuuden sekä järjestäytyneen rikol-

lisuuden ehkäisemisessä ja torjunnassa (E 100/2007 vp) hallintovaliokunnalle mahdollisia toimenpiteitä varten.

Asiantuntijat

Valiokunnassa on ollut kuultavana
- neuvotteleva virkamies Leena Rantalankila, oikeusministeriö.

VALTIONEUVOSTON SELVITYS

Ehdotus

Komissio suositaa asiakirjassa SEK(2007)1274 lopullinen, että neuvosto valtuuttaa puheenjohtajansa neuvottelemaan komission avustamana Australian kanssa sopimuksen matkustajarekisteriin (PNR, Passenger Name Record) sisältyvien tietojen käytöstä terrorismin ja siihen liittyvän kansainvälisen rikollisuuden sekä järjestäytyneen rikollisuuden ehkäisemisessä ja torjunnassa. Tehtävä Euroopan unionin ja Australian kahdenvälinen sopimus koskisi niitä edellytyksiä ja puitteita, joiden mukaan lentoyhtiöt anta-

vat viranomaisten käyttöön EU:sta Australiaan ja Australiasta EU:hun matkustavien henkilöiden PNR-tietoja.

Komissio suositaa, että neuvosto hyväksyy samalla neuvotteluohjeet.

Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto katsoo, että lentomatkustajia koskevien tietojen luovuttaminen Australian viranomaisille tulee järjestää EU-tasolla, jotta tietojen luovutuksissa noudatettaisiin samoja säännö-

töjä koko EU:n alueella. Näin voidaan turvata EU:n kansalaisten yhdenvertainen kohtelu PNR-tietojen käsittelyssä ja välttää lentoyhtiöiden välisen kilpailun vääristyminen.

Valtioneuvosto katsoo, että matkustajatietojen luovuttaminen tulee järjestää komission esittämällä tavalla EU:n ja Australian välisellä kansainvälisellä sopimuksella. Valtioneuvosto katsoo, että neuvotteluissa tulisi pyrkiä siihen, että

Australia sitoutuu käsittelemään PNR-tietoja oikeudellisesti velvoittavalla tavalla.

Valtioneuvosto voi lähtökohtaisesti hyväksyä komission suosittelemat neuvotteluohjeet, jotka noudattelevat pitkälti niitä muotoiluja, jotka Suomi on aikaisemmin hyväksynyt vuoden 2007 EU/USA PNR-sopimuksen yhteydessä. Suomi pyrkii kuitenkin neuvotteluohjeita käsiteltäessä siihen, että niitä täydennettäisiin eräiltä osin.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Australian lainsäädännön mukaan Australian tulliviranomaisilla on oikeus kansainvälisten lentoyhtiöiden matkustajarekistereitä (PNR, Passenger Name Record) koskevaan riskien arviointiin ennen matkustajan saapumista Australiaan. Lentoyhtiöillä on velvollisuus antaa Australian tulliviranomaisille mahdollisuus tutustua tiettyihin PNR-tietoihin, mikäli ne on kerätty ja tallennettu lentoyhtiöiden automaattisiin varausjärjestelmiin.

Komissio on aloittanut ensimmäiset neuvottelut Australian kanssa jo vuonna 2003. Sopimus on jäänyt odottamaan Euroopan yhteisön USA:n kanssa vuonna 2004 tekemän PNR-sopimuksen käsittelyä EY-tuomioistuimessa. Nytemmin eri vaiheiden jälkeen on kuluvan vuoden syysistuntokaudella eduskunnassa hyväksytty Suomen osalta Euroopan unionin ja Amerikan yhdysvaltojen solmima vuoden 2007 PNR-sopimus (HaVM 11/2007 vp).

Hallintovaliokunta katsoo, että komission suosittama neuvottelumandaatti voidaan antaa

neuvoston puheenjohtajavaltiolle. Neuvottelumandaatissa on syytä korostaa muun muassa perusoikeuksien suojan merkitystä. Erityisesti tietosuojan korkeaan tasoon ja yksityisyyden suojaan liittyvät kysymykset tulee nostaa neuvotteluprosessissa vahvasti esiin.

Valiokunta pitää perusteltuna, että PNR-tietojen käyttö rajataan terrorismin ja siihen liittyvän kansainvälisen rikollisuuden sekä järjestäytyneen rikollisuuden ehkäisemiseen ja torjuntaan.

Valiokunta tähdentää, että neuvottelujen tavoitteena tulee olla ratkaisu, joka kunnioittaa perusoikeuksia taaten samalla korkean tietosuojan tason, antaa lentoyhtiöille niiden toiminnassaan tarvitseman oikeusvarmuuden sekä varmistaa kansalaisten yksityisen ja fyysisen turvallisuuden.

Lausunto

Lausuntonaan hallintovaliokunta ilmoittaa,

että valiokunta yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan.

Helsingissä 13 päivänä joulukuuta 2007

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Tapani Töllli /kesk	Valto Koski /sd
vpj.	Tapani Mäkinen /kok	Outi Mäkelä /kok
jäs.	Thomas Blomqvist /r	Petri Pihlajaniemi /kok
	Juha Hakola /kok	Pirkko Ruuhonen-Lerner /ps
	Rakel Hiltunen /sd	Unto Valpas /vas
	Oiva Kaltiokumpu /kesk	vjäs. Veijo Puhjo /vas.
	Elsi Katainen /kesk	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Ossi Lantto.